

Словенска терминологија данас

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SCIENTIFIC MEETINGS

Volume CLXVII

DEPARTMENT OF LANGUAGE AND LITERATURE

Book 28

SLAVONIC TERMINOLOGY TODAY

Accepted at the 5th meeting of the Department of Language and Literature
of 30th May, 2017, on the basis of reviews presented by *Predrag Piper*
and *Rajna Dragičević*

Editors

PREDRAG PIPER, full member of the Academy
Dr VLADAN JOVANOVIĆ

BELGRADE

2017

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАУЧНИ СКУПОВИ

Књига CLXVII

ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Књига 28

СЛОВЕНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА ДАНАС

Примљено на V скупу Одељења језика и књижевности
од 30. маја 2017. године, на основу реферата
академика *Предрага Пипера* и проф. др *Рајне Драгићевић*

Уредници

академик ПРЕДРАГ ПИПЕР

др ВЛАДАН ЈОВАНОВИЋ

БЕОГРАД

2017

Издају
Српска академија наука и уметности
и
Институт за српски језик САНУ

Уређивачки одбор

Предраг Пипер, редовни члан САНУ, Слободан Реметић, редовни члан АНУРС,
проф. др Мато Пижурица, проф. др Срето Танасић, проф. др Софија
Милорадовић, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Исидора Бјелаковић,
проф. др Викторија Людвигвна Иващенко, проф. др Сергей Викторович
Гринев-Гриневић, др Сергей Дмитриевич Шелов, prof. dr Ewa Wolnicz-Pawłowska,
к. ф. н. Вячеслав Константинович Щербин, др Марина Спасојевић и
др Владан Јовановић

Рецензенти појединачних радова

проф. др Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, проф. др Гордана Јовановић,
проф. др Мато Пижурица, проф. др Људмила Поповић, проф. др Срето Танасић,
dr Peter Weiss, prof. dr Ewa Wolnicz-Pawłowska, проф. др Рајна Драгићевић,
проф. др Душко Витас, проф. др Сергей Викторович Гринев-Гриневић,
проф. др Софија Милорадовић, проф. др Александар Милановић, др Марта
Бјелетић, др Снежана Петровић, др Викторија Людвигвна Иващенко,
доц. др Исидора Бјелаковић, к.ф.н. Вячеслав Константинович Щербин,
др Владан Јовановић

Лектор и коректор радова на српском језику
Марија Селаковић

Коректура резимеа на енглеском језику
Clare McGinn Zubac

Превод и коректура резимеа на руском језику
Свејлана Гољак, Эльвира Анатольевна Сорокина

Коректура радова на руском језику
Эльвира Анатольевна Сорокина

Припрема за штампу
Милан Тасић

Тираж 400 примерака

Штампа
Службени гласник, Београд

САДРЖАЈ

Уводно слово 9

I. ПОГЛЕД НА РАЗВОЈ ТЕРМИНОЛОШКИХ И ТЕРМИНОГРАФСКИХ ИСТРАЖИВАЊА У СЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИЦИМА. ПРАВЦИ У ТЕРМИНОЛОГИЈИ

Викторія Людвігівна Іващенко: Слов'янське термінознавство:
проблематика й перспективи розвитку 15

Эльвира Анатольевна Сорокина: Формирование теории
языка для специальных целей (ЯСЦ) 29

Сергей Викторович Гринев-Гриневич: Антропологистика
как современное развитие терминоведения 41

Кацярына Пятроўна Любецкая: Спецыяльная лексіка
беларускай мовы як аб'ект даследавання беларускіх
лінгвістаў у канцы ХХ – пачатку ХХІ стст. 51

Marta Małachowicz: Prace dyplomowe z dziedziny terminologii
i terminografii powstałe w instytucie komunikacji
specjalistycznej i interkulturowej uniwersytetu
warszawskiego w latach 2010–2015 61

II. ТЕРМИНОЛОГИЈА И РЕЧНИЦИ

Сергей Дмитриевич Шелов: Универсальный терминологический
словарь: новый тип терминологических словарей 71

Юрий Николаевич Марчук: Проблемы многоязычной
терминографии 85

Марија С. Ђинђић: Обрада лингвистичких и
граматичких термина у двојезичном описном
речнику (на примеру Новог турско-српског речника /
Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük) 91

Данко Шипка: Двојезична терминографија исламских термина	101
Рада Стијовић, Олга Сабо, Ранка Станковић: Речник САНУ као база терминолошких речника (на примеру Речника кулинарства)	109
Володимир Володимирович Дубичинський: Терминографичні праці харківських лексикографів	125
Вячеслав Константинович Щербин: Отраслевая лексикография Беларуси	135

III. ГРАМАТИЧКА И ЛИНГВИСТИЧКА ТЕРМИНОЛОГИЈА

Јованка Радић: О логичким основама српских лингвистичких термина на <i>-ица</i> и <i>-ина</i>	149
Милош М. Ковачевић: О термину субјекат у србистици	173
Вељко Ж. Брборић: Српска правописна терминологија данас – у науци и настави	187
Драго Тешановић: Централни и периферни суфикси у српској дериватологији	197
Сања Ж. Ђуровић: Основни појмови морфематике српског језика	213
Марина Љ. Спасојевић: Појмовно-терминолошки апарат при проучавању глаголског вида и сродних појава у србистици у светлу аспектолошких приступа	229
Наташа С. Вуловић: Употреба основних фразеолошких термина у српској (и словенској) лингвистици	243
Владан З. Јовановић: Српска терминологија у <i>Речнику словенске лингвистичке терминологије</i> из угла савременог стања српске лингвистике	253
Milan Harvalík: Slovánská onomastická terminologie v mezinárodním kontextu	267
Iveta Valentová: Slovenská onomastická terminológia	277

IV. СТАНДАРДИЗАЦИЈА ТЕРМИНА У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ. ТЕРМИНИ И КЊИЖЕВНОЈЕЗИЧКА НОРМА

Виктор Д. Савић: Српски називи документа у средњем веку – према самим документима (1189–1346)	291
Исидора Г. Бјелаковић: Синонимија у терминологији код Срба у 18. и 19. веку (математичка географија и астрономија)	305
Александар М. Милановић: Развој српске терминолошке мисли у 19. веку: допринос Лазе Костића	317

Марина С. Јањић: Школска терминологија у дијахронијској перспективи	331
Ewa Wolnicz-Pawłowska: Problemy terminologiczne w działalności UNGEGN	343
Tanja Fajfar: Jezikovnokulturna ustreznost kot terminološko načelo	351
Mojca Žagar Karer: Terminološko svetovanje: izkušnje in perspektive	361
Lana Hudeček: Anglizmi u hrvatskome nazivlju	371
Milica Mihaljević: Terminologija kao deskriptivna ili preskriptivna znanost – stanje u Hrvatskoj	383

V. ТЕРМИН И ЛЕКСИЧКИ СИСТЕМ

Милорад П. Дешић: Специјална лексика и полисемија	407
Рајна М. Драгићевић: Детерминологизација као процес општег лексичког фонда	417
Mariusz Górnicz: Czy naukowcy z krajów słowiańskich lubią terminy metafory?	425

VI. ФУНКЦИОНАЛНА РАСЛОЈЕНОСТ ТЕРМИНОЛОШКОГ ИЗРАЗА – НАУЧНА, ПРОФЕСИОНАЛНА (СТРУЧНА) ТЕРМИНОЛОГИЈА И СПЕЦИЈАЛНА ЛЕКСИКА ДУХОВНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ КУЛТУРЕ НАРОДНИХ ГОВОРА

Ружица С. Левушкина: Лексеме из општег лексичког фонда као термини у сфери православне духовности	439
Альбіна Анатоліївна Ковтун: Способи непрямой номінації релігійних понять в українській мові	451
Ђорђе Р. Оташевић: Рад на српској слободнотидарској терминологији	461
Гордана Р. Штасни: Термини у домену нанотехнологије	469
Оксана Чмелікова-Газдошова: Субстантивовані прикметники в українській і чеській юридичній термінології	481
Бојана С. Милосављевић: Филозофска лексика у речнику и у говору	493
Милан С. Ајдановић: Грецизми у српском географском терминосистему	509
Валентина Федоровна Новодранова: Когнитивное моделирование терминосистемы предметной области знания	521
Ольга Михайловна Рылкина: Способы терминообразования русских нозологических терминов (на материале русскоязычной терминологии детской кардиологии)	529

Тамара Валентиновна Рожкова: Статус и типологизация глагола в медицинской терминологии	537
Елена Викторовна Рыжкина: О некоторых динамических процессах в современной русской терминологии	549
Маргарита Николаевна Лазарева: О соотношении интернационального и национального в научных названиях растений (на материале русского языка)	557
Оксана Вікторівна Нарушевич-Васильсва: Семантико-тематична та категорійно-поняттєва організація української термінології харчової промисловості	567
Драгана И. Радовановић: Од Вукове трпезе из његовог Рјечника до Матичиног једнотомника	577
Неђо Г. Јошић: Народни називи воћака код Срба и критеријуми њиховог раслојавања	587
Мирјана С. Петровић-Савић: Из географске терминологије Јадра	599
Ивана В. Лазић-Коњик: Лексика традиционалне културе према тематским пољима	613
Софија Ј. Мићић-Кандијаш: Лексиколошки и лексикографски аспекти превођења енглеских медицинских израза на српски	625

VII. ЕЛЕКТРОНСКЕ ТЕРМИНОЛОШКЕ БАЗЕ ПОДАТАКА И ЊИХОВА ПРИМЕНА У ТЕРМИНОЛОГИЈИ, ТЕРМИНОГРАФИЈИ И ЛЕКСИКОГРАФИЈИ. ТЕРМИНОЛОШКИ САЈТОВИ И ПОРТАЛИ

Александр Васильевич Зубов: Способы автоматического извлечения терминов из текста	639
Paweł Kowalski, Zofia Rudnik-Karwatowa: Wykorzystanie terminologii w systemie informacyjno-wyszukiwawczym językoznawstwa sławistycznego iSybisław	643
Maja Bratanić, Ana Ostroški Anić, Siniša Runjaić: Od baze do portala – razvoj nacionalne terminološke infrastrukture	657
Jana Levická: Počiatky slovenskej terminologickej databázy a jej súčasnosť a budúcnosť	667
Максим Олегович Вакуленко: Віртуальна українсько-російсько-англійська термінографічна лабораторія з фізики: сучасні лінгвістичні технології у фаховій мові	679

УВОДНО СЛОВО

Зборник пред нама настао је из реферата изложених на Међународном научном симпозијуму *Словенска терминологија данас*, који се одржао 11–13. маја 2016. године у Београду, у организацији Српске академије наука и уметности (Одељења језика и књижевности), Института за српски језик САНУ, Академије наука и умјетности Републике Српске (Одјељења књижевности и умјетности) и Матице српске. У Организационом одбору скупа били су: Предраг Пипер, редовни члан САНУ, Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, проф. др Срето Танасић, проф. др Софија Милорадовић, проф. др Мато Пижурица, проф. др Рајна Драгићевић, доц. др Исидора Бјелаковић, др Викторија Људвиговна Ивашченко, к. ф. н. Вјачеслав Константинович Шчербин и др Владан Јовановић. Секретари Организационог одбора били су др Марина Спасојевић и др Мирјана Петровић-Савић, а научни секретари: Весна Ђорђевић и Бојана Томић. Будући да је један од основних циљева с којим је основано Друштво српске словесности био рад на стварању српске научне терминологије, одржавање Симпозијума у оквиру програма обележавања 175 година од оснивања Друштва, данас Српске академије наука и уметности, била је прилика изнова се подсетити овог важног догађаја.

На Међународном научном симпозијуму *Словенска терминологија данас* изложено је 63 реферата, а учесници су били из 11 земаља: Србије, Републике Српске (Босна и Херцеговина), Хрватске, Словеније, Пољске, Чешке, Словачке, Русије, Белорусије, Украјине и Сједињених Америчких Држава.

Првог дана, пре него што је Симпозијум званично био отворен, одржан је састанак чланова Терминолошке комисије при Међународном комитету слависта, по унапред припремљеном програму Комисије. На састанку Комисије, поред осталог, разговарано је о динамици рада на изради колективне монографије *Словенска терминологија крајем 20. и почетком 21. века* и изради библиографије радова из терминолошке лингвистичке проблематике за поменути период. Поред чланова Комисије, на Симпозијуму су учествовали домаћи и страни филолози из више лингвистичких дисциплина, будући да терминологија представља важан сегмент номенклатуре сваке појединачне науке, дисциплине, па тако и лингвистике у целини.

Скуп је отворен поздравном речју потпредседника Српске академије наука и уметности академика Љубомира Максимовића, а потом су поздравне речи упутили и представници других установа у својству организатора и покровитеља скупа: проф. др Слободан Реметић, редовни члан Академије наука и умјетности Републике Српске, др Миодраг Матицки, потпредседник Матице српске, проф. др Срето Танасић, директор Института за српски језик САНУ, и проф. др Љиљана Бајић у име Савеза славистичких друштава Србије и Међународног комитета слависта. На пленарној седници, којој су председавали академик Предраг Пипер, др Викторија Људвиговна Ивашченко и проф. др Срето Танасић, изложено је седам реферата, у којима су представљена истраживања у области терминологије из седам словенских лингвистичких средина: Украјине, Русије, Словеније, Белорусије, Пољске, Хрватске и Србије.

Другог дана скупа организоване су две паралелне секције, уобличене у два преподневна и два послеподневна блока. Након сваког блока предвиђена је и реализована петнаестоминутна дискусија. У оквиру прве секције изложено је деветнаест реферата, у којима су обрађивани проблеми из лингвистичке терминологије у словенским језицима, затим представљене анализе термина из разних области знања и стваралаштва из угла етимологије, историјског развоја и савременог стања, анализирана практична питања упоредне и вишејезичне терминологије и терминографије. У оквиру друге секције, изложено је деветнаест реферата, у којима су обрађене теме везане за место термина у лексичком систему словенских језика, упоредно изучавање терминолошких система, израду терминолошких електронских база и портала, као и израду терминолошких речника.

Током трећег дана скупа паралелне секције подразумевале су преподневни и један послеподневни блок (само у првој секцији), након којих је, такође, организована петнаестоминутна дискусија. У оквиру прве секције изложено је дванаест, а током друге секције седам реферата. У рефератима су обрађиване теме које се односе на функционалну раслојеност терминолошког израза, затим питање терминологије у језицима специјалне намене, проблем интернационализације и национализације у терминологији словенских језика итд. С обзиром на славистичку природу скупа, теме реферата, као што је било очекивано, у првом реду биле су посвећене дескриптивним, нормативним и компаративним аспектима словенске терминологије данас и у њеној историји.

Радови представљени у овом зборнику одражавају главне токове у којима се у словенском свету данас развија терминологија схваћена у два основним значењима – као 1) уређен систем специјалних лексичких јединица у служби одређене науке, струке, духовности, уметности и сл. и као 2) аутономна лингвистичка дисциплина која се бави изучавањем термина као

јединица термилошког система. Садржај зборника чине радови који су груписани у оквиру следећих целина: *I. Поглед на развој термилошких и термилографских израживања у словенским језицима. Правци у терминологији, II. Терминологија и речници, III. Грамаичка и лингвистичка терминологија, IV. Стандардизација терминологије у прошлости и садашњости. Термини и књижевнојезичка норма, V. Термин и лексички систем, VI. Функционална слојеност термилошког израза – научна, стручна (професионална) терминологија и специјална лексика духовне и материјалне културе народних говора, и, као последње поглавље, VII. Електронске термилошке базе података и њихова примена у терминологији, термилографији и лексикографији. Термилошки сајтови и портали.*

Овај симпозијум била је zgodна прилика да се сагледа српска терминологија у ширем словенском лингвистичком контексту, да се погледа оно што је досад урађено и оно што још треба урадити. С друге стране, учешће великог броја домаћих лингвиста на скупу и објављивање њихових радова у овом зборнику омогућује да се српска лингвистика у пољу терминологије на ваљан начин представи широј словенској публици.

Уредници

ANGLIZMI U HRVATSKOME NAZIVLJU

Lana Hudeček*

U radu se raspravlja o položaju anglizama¹ u hrvatskome nazivlju. U područjima koja se intenzivno razvijaju (npr. informatika i tehnologija općenito, ekonomija – osobito marketing i menadžment, ekologija, komunikologija, sport, glazba itd.) i u kojima novi pojmovi najčešće nastaju na engleskome govornom području te označuju engleskim nazivom, potreba da se u hrvatskome jeziku označi taj novi pojam zadovoljava se, barem u prvo vrijeme, tako da se leksička praznina popunjava engleskim nazivom te u hrvatski jezik svakodnevno ulazi mnoštvo engleskih naziva. U radu se pokazuje kako se tim nazivima pristupa u terminološkome normiranju, s osobitim obzirom na terminološku djelatnost u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Posebno se komentiraju, osobito s aspekta načela da naziv mora biti u skladu s pravilima (hrvatskoga) standardnoga jezika, ove česte pojave: 1. unatoč tomu što u postoji hrvatski internacionalizam (riječ iz latinskoga ili grčkoga) posuđuje se i tomu internacionalizmu istoznačni anglizam (engleski internacionalizam) kojemu se pridaje novo (uže, specijalizirano) značenje, 2. krši se, osobito kad je riječ o pridjevima, pravilo da jezično posuđivanju staje nakon prvoga koraka, preuzimanja osnovne riječi, te da se sve tvorbeno povezane riječi tvore u jeziku primatelju, 3. u nazivlju se pojavljuje razmjerno velik broj riječi koje su lažni prijatelji engleskim riječima, 4. u višerječnim nazivima sve je prisutniji engleski sintaktički model nesklonjiva *imenica/pridjev + imenica*.

Ključne riječi: hrvatsko nazivlje, anglizmi, jezično posuđivanje, kružno posuđivanje, lažni prijatelji, pokrate, terminološko normiranje

1. Uvod

Jedno od osnovnih načela terminološkoga normiranja, koje se pri spominjanju načela po kojemu se ono provodi navodi na prvome mjestu, jest da se domaćoj riječi daje prednost pred stranom. Druga su dva osnovna načela da naziv mora biti uspostavljen u skladu s pravilima standardnoga jezika, tj. da treba biti jezično pravilan, te da mora jasno odražavati mjesto koje zauzima u sustavu (primjerice, biti usklađen s ostalim članovima kohiponimnoga niza).² U područjima koja se inten-

* Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje; lhudecek@ihjj.hr

¹ U ovome se radu anglizmom smatra svaka jedinica iz engleskoga jezika koja se upotrebljava u kojemu drugom jeziku bez obzira na vrstu i stupanj njezine prilagodbe.

² Ostala su pravila terminološkoga normiranja: nazivi latinskoga i grčkoga podrijetla imaju prednost pred nazivima preuzetim iz živih jezika, prošireniji i korisnicima prihvatljiviji naziv ima pred-

zivo razvijaju (npr. informatika i tehnologija općenito, ekonomija – osobito marketing i menadžment, ekologija, komunikologija, sport, glazba itd.) i u kojima novi pojmovi najčešće nastaju na engleskome govornom području te označuju engleskim nazivom, potreba da se u hrvatskome jeziku označi taj novi pojam zadovoljava se, barem u prvo vrijeme, tako da se leksička praznina popuni engleskim nazivom³ te u hrvatski jezik svakodnevno ulazi mnoštvo engleskih naziva. Oni se upotrebljavaju redovito u stručnome žargonu, ali zbog činjenice da se hrvatski naziv ne uspostavlja istodobno s ulaskom naziva anglizma u jezik, često ulaze i u znanstveno nazivlje te se kao jedini naziv kojim se označuje koji pojam pojavljuju i u znanstvenoj i znanstveno-popularnoj komunikaciji. U hrvatski su jezik tako, u vrijeme kad su u nejezičnu stvarnost ušli pojmovi koje oni označuju, ušli anglizmi poput *bannner*, *blog*, *bus*, *chat*, *display*, *gadget*, *mailing lista*, *online*, *port* i *printer*. Te riječi danas pripadaju računalnomu žargonu, jeziku neformalne komunikacije stručnjaka i laika informatičara, ali ne pripadaju standardnomu jeziku⁴. Njemu pripadaju nazivi *internetski oglas*, *internetski dnevnik*, *sabirnica*, *brbljanje/čavrljanje (na internetu)*, *zaslon/predočnik*, *pametna spravica*, *popis primatelja*, *mrežno/na mreži*, *pisač*. Nakon ulaska naziva anglizma u jezik u njemu se u pravilu, u pokušaju da se uspostavi valjan hrvatski naziv, stvaraju sinonimni nizovi. Takvi su npr. ovi nizovi u komunikološkome nazivlju, koje još nije valjano i sustavno uređeno:

media list, *media lista*, *adrema*, *medijska lista*, *lista medija*, *medijski popis*,
popis medija
advocacy journalism, *advokatsko novinarstvo*, *odvjetničko novinarstvo*, *zastupničko novinarstvo*, *zagovorničko novinarstvo*, *zagovaračko novinarstvo*
follow-up aktivnosti, *aktivnosti slijeđenja*, *slijedne aktivnosti*, *follow-up*, *follow-up*, *slijeđenje*
case study, *studija slučaja*, *analiza slučaja*
civic journalism, *participativno novinarstvo*, *participirajuće novinarstvo*,
community journalism, *interactive journalism*, *civilno novinarstvo*, *građansko novinarstvo*.

U svim tim nizovima pri terminološkome bi normiranju trebalo (s obzirom na to da među njima nema nadmoćno prihvaćenoga naziva) odbaciti nazive an-

nost pred manje proširenim, kraći nazivi imaju prednost pred duljima, naziv od kojega se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onim od kojega se ne mogu tvoriti tvorenice, treba izbjegavati da naziv unutar istoga terminološkoga sustava ima više značenja, nazive ne treba mijenjati bez valjana razloga. (Hudeček, Mihaljević 2012: 69–79), također i u Halonja, Mihaljević (2012: 91–101), Popović, Tonejc, Mihaljević (2014: 12–14), Mihaljević, Mihaljević, Stančić (2015: 24–27).

³ U terminološkome posuđivanju riječ je o denotativnim (nužnim, potrebnim) posuđenicama, tj. o posuđenicama koje se uzimaju kako bi se popunila leksička parznina i koje u jezik stižu uspooredno s ulaskom onoga što označuju u izvanjezičnu stvarnost. Liermann-Zeljak (2013: 43).

⁴ Halonja, Mihaljević 2012: 18–22.

glizme (i višerječne nazive sa sastavnicom koja je anglizam), odnosno u danim primjerima sinonimnih nizova nazive *media list*, *media lista*, *advocacy journalism*, *follow-up aktivnosti*, *follow-up*, *folouap*, *case study*, *civic journalism*, *community journalism*, *interactive journalism*, također i nazive englesko-hrvatske lažne prijatelje (*civilno novinarstvo*) te nazive dobivene (latinsko-englesko-hrvatskim) kružnim posuđivanjem (*participativno novinarstvo*) i potom na ostale nazive primijeniti ostala terminološka načela.

Kad engleski naziv uđe u hrvatsko nazivlje, s njim je moguće troje:

- prihvatiti ga kao naziv u izvornome obliku (to se redovito događa u početku uporabe pojedinoga engleskoga naziva; katkad anglizam i ostaje u hrvatskome nazivlju u izvornome zapisu, npr. u sportskome i glazbenome nazivlju): *bungee jumping*, *curling*, *house*, *kickboxing*, *rock*, *snowboarding*, *windsurfing*
- prihvatiti ga u fonetiziranome obliku (fonetizacija se događa usporedno s prihvaćanjem anglizma kao hrvatskoga naziva, a ovisi u prvome redu o njegovu glasovnome sastavu): *biatlon*, *čip*, *faks*, *hardver*, *hokej*, *softver*
- uspostaviti hrvatski naziv (terminologizacijom, reterminologizacijom, tvorbom, povezivanjem riječi u sveze)⁵ kao istovrijednicu engleskomu.

Na početku svakoga terminološkoga rada brižljivo je određivanje pojmova kojima treba pridružiti naziv te popisivanje svih naziva kojima se označuje jedan pojam (kao, primjerice, u naprijed danim sinonimnim nizovima iz komunikološkoga nazivlja). S pomoću načela terminološkoga normiranja prednost se daje jednomu nazivu iz sinonimnoga niza te razrješuje problem djelomične i ljestvične sinonimije. Kad je riječ o anglizmima, stručnjaci struke u kojoj se on upotrebljava katkad tvrde da ih treba zadržati jer se engleski naziv ne može prevesti, tj. često smatraju da se u prijevodu gubi nešto od značenja engleskoga naziva. To naravno nije tako jer naziv ima ono značenje za koje se stručnjaci određene struke dogovore da će ga imati. Anglizam može postati nazivom zbog svoje česte uporabe u nekoj struci i zbog toga što uz njega nikad nije zaživio hrvatski naziv. Međutim, hrvatski se naziv uvijek može uspostaviti (kao što pokazuju izvori Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje o kojima će biti riječi u tekstu koji slijedi).

1.1. Struna

Veliku ulogu u uspostavi hrvatskoga nazivlja ima program *Struna* Hrvatske zaklade za znanost (*struna.hr*), u okviru kojega se uređuje nazivlje različitih struka. Dosad je u okviru toga projekta obrađeno nazivlje 18 struka (anatomije i fiziologije, antropologije, arheologije, brodstrojarstva, fizike, građevinarstva, hidraulike i pneumatike, kartografije i geoinformatike, kemije, korozije i zaštite materijala,

⁵ Podrobno o načinima nastanka novih naziva v. u Hudeček, Mihaljević 2012: 49–66.

matematike, polimerstva, pomorstva, prava EU-a, stomatologije, strojnih elemenata, zrakoplovstva te vojno nazivlje, koje je izvan sustava financiranja Hrvatske zaklade za znanost), a u tijeku je obrada nazivlja još šest struka (antičke arheologije, drvene tehnologije, farmakologije, genetike, oftalmologije te kemijsko i laboratorijsko nazivlje). Obrađuje se i nazivlje iz područja muzikologije, što financira Hrvatska zaklada za znanost kao istraživački projekt, a izvan sustava financiranja Hrvatske zaklade za znanost uz vojno se nazivlje uređuje i fitomedicinsko. U timovima surađuju stručnjaci pojedine struke i jezikoslovci, a Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje kao koordinator programa osigurava svu potrebnu tehničku i terminografsku podršku, organizira terminološke radionice itd. Timovi stručnjaka temeljem terminoloških načela daju prednost jednomu nazivu (preporučenom nazivu), a ostale označuju kao dopuštene i nepreporučene, a kad se stručnjaci struke o kojoj je riječ ne slažu s normativnom preporukom – kao predložene, npr: **reprodukcija** predloženi naziv: *razmnožavanje*, engleska istovrijednica: *reproduction*; **gonadarhe** predloženi naziv: *spolna zrelost*, engleska istovrijednica: *gonadarche*. Zamjetno je da se u takvim slučajevima u pravilu kao preporučeni naziv uzima hrvatski internacionalizam koji je sličnoizrazan s engleskim nazivom (engleskim internacionalizmom). Uz svaki se naziv donosi i definicija te istovrijednice na stranim jezicima.

Iz primjera koji slijede može se vidjeti da se prednost daje hrvatskomu nazivu pred stranim (najčešće anglizmom). Također se vidi da se među nepreporučenim nazivima često nalaze nazivi (izvorno pisani (a) ili fonetizirani (b)) preuzeti iz engleskoga. Nerijetko su u uporabi i izvorno pisani i fonetizirani lik (c). Evo nekoliko primjera iz antropološkoga nazivlja:

(a)

nepoznata karika nepreporučeni naziv: *missing link*; engleska istovrijednica: *missing link*

obespravljeni dopušteni naziv *podčinjeni*; nepreporučeni naziv *subaltern*; engleska istovrijednica: *subaltern*

stapanje generacija nepreporučeni naziv *skewing*; engleska istovrijednica: *skewing*

(b)

izvedba; dopušteni naziv: *uprizoravanje*; nepreporučeni naziv: *performans*; engleska istovrijednica: *performance*

skupni intervju dopušteni naziv: *grupni intervju*; nepreporučeni naziv *multivju*; engleska istovrijednica: *group interview, multiview*

(c)

veliki čovjek nepreporučeni naziv: *bigman, bigmen*; engleska istovrijednica: *bigman; Big Man*.

1.2. Bolje je hrvatski

U pokušaju da se pridoneše uspostavi hrvatskoga nazivlja u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje uspostavljen je i portal bolje.hr. Na njemu se donose prijedlozi zamjene za angлизme koji se veoma često upotrebljavaju i u stručnome i u općemu jeziku. Dosad je na portalu objavljeno više od sto pedeset prijedloga zamjena za angлизme s kratkim objašnjenjem.⁶ Portal je interaktivan te korisnici mogu davati svoje prijedloge i komentare.⁷ Na njemu se nalaze prijedlozi zamjena upravo za one nazive koje se u hrvatskome jeziku u pravilu upotrebljavaju u izvornome zapisu. Iako je riječ o portalu namijenjenu najširoj javnosti, svojim se komentarima često javljaju i stručnjaci pojedinih struka te je rasprava na njemu veoma često korisna i za uspostavu hrvatskih naziva.

Poslani prijedlozi nisu uvijek prihvatljivi, najčešće iz ovih razloga:

1. korisnici portala kao naziv predlažu njegovu definiciju (npr. prijedlog da se umjesto *start-up tvrtka* predloži naziv *tvrtka u ranoj fazi razvoja* ili *tek osnovano poduzeće*)

2. korisnici predlažu internacionalizam⁸ (npr. *eksternalizacija* za *outsourcing* ili *supsidijarna tvrtka* za *spin-off tvrtka*)

3. predloženi je naziv premetaforičan (npr. *izvanizvor*; *izsebljivabnje* ili *vanjskanje* za *outsourcing*) – naziv treba biti usklađen s temeljima znanstvenoga stila određenoga jezika; dok engleski stručni jezik obilježuje visok stupanj metaforičnosti, za hrvatski znanstveni stil nije karakteristična metaforičnost, pa tako ni za hrvatske stručne nazive

4. naziv krši pravila standardnoga jezika (npr. *okretajuća vrata*⁹ za *revolving door* ili *ispošljavanje*¹⁰ za *outsourcing*).

Mnogi primjeri koji se nalaze na portalu bolje.hr pokazuju da angлизmi u pravilu u hrvatski jezik ulaze samo u jednome od svojih značenja, a ne u svim

⁶ Navodimo samo neke od naziva anglizama za koje se predlaže zamjena na portalu bolje.hr: *all-inclusive*, *car pool/pooling*, *cash(-)back kredit*, *klikbait*, *cloud computing*, *cover letter*, *craft pivo*, *crowdworking*, *crowdsourcing*, *crowdvoting*, *crowdworking*, *crumble*, *drone/dron*, *early bird*, *factoring/faktoring*, *follow(-)up*, *gamefication*, *gaming*, *hashtag*, *infotainment*, *joint venture*, *multiscreen*, *multitasking*, *no-kill sklonište*, *opinion maker*, *puzzle/puzle*, *revolving kredit*, *rider*, *streaming*, *trailer*, *webinar*, *workshop*.

⁷ Hudeček, Mihaljević 2015.¹

⁸ U ovomu se radu naziv *internacionalizam* upotrebljava u značenju riječi podrijetlom iz latinskoga ili grčkoga jezika koje postoje u mnogim jezicima. Naziv *internacionalizam* katkad se upotrebljava i u širem značenju riječi koja se proširila u veći broj jezika (u novije vrijeme najčešće iz engleskoga) poput riječi *biznis*, *klirin*, *menadžer* (Drljača 2006.).

⁹ U hrvatskome se standardnome jeziku ne potiče uvođenje novih pridjeva nastalih popridjevljivanjem glagolskih priloga.

¹⁰ *Ispošljavanje* je tvorbeni antonim od *zapošljavanje* te ne odražava značenje naziva *outsourcing*.

svojim značenjima, upravo najčešće kao nazivi jedne određene struke,¹¹ npr: engleska riječ *attachment* znači ‘pripojenje, pričvršćenje, pridodavanje, privjesak, privrženost, ljubav, zapljena, dodatni uređaj, priključak’, a u hrvatskome se jeziku upotrebljava samo u neprilagođenu liku (*attachment*) i samo u značenju ‘dodatak uz e-poruku’, engleska imenica *chat* znači ‘brbljanje, ugodno razgovaranje; neformalan razgovor (brbljanje) dvaju ili više korisnika računala s pomoću interneta’, a u hrvatskome se jeziku upotrebljava samo u neprilagođenu liku *chat* i samo u značenju ‘neformalan razgovor (brbljanje) dvaju ili više korisnika računala s pomoću interneta’.

1.3. Hrvatski jezik i Hrvatski pravopis

Velika se pozornost nazivlju te upravo anglicizmima u nazivlju posvećuje i u znanstveno-popularnome časopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje *Hrvatski jezik*. O njima se uglavnom govori u uvodnim člancima koji se bave terminološkom problematikom te u rubrikama *U dva klika mišem* (rubrika posvećena računalnome nazivlju) i *Lektorske bilješke* (rubrika u kojoj se donose jezični savjeti).¹² Evo nekoliko zamjena za anglicizme koji su ponuđeni u tome časopisu:

big data	veliki podatci	ascender	uzlazni potez, nadcrta
cloud computing	oblačno računalstvo	discender	silazni potez, podcrta
gadget	pametna spravica	kerning	podrezivanje
widget	mala aplikacija	tracking	razmicanje

I u *Hrvatskome pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje naglašava se potreba zamjene strane riječi hrvatskom¹³ (iako to i nije pravopisno pitanje)¹⁴:

U tom se *Pravopisu* nalaze i savjeti u kojima se objašnjava jezični problem ili dvojba povezana s riječju ili izrazom koji se navodi u tekstu pravopisnih pra-

¹¹ „Semantically speaking, Anglicisms, particulary computer-related ones, show a tendency to acquire only the meaning necessary to fill a lexical gap.” (Liermann-Zeljak 2013: 52).

¹² Vidi u literaturi sve bibliografske jedinice iz *Hrvatskoga jezika*.

¹³ Ako se pojavi u hrvatskome tekstu, stranu riječ treba, kad god je to moguće, zamijeniti hrvatskom riječju ili svezom: *attachment* – privitak; *bookmark* – straničnik; *bypass* – premosnica; *call-centar* – pozivni centar; *copyright* – autorsko pravo; *e-mail* – e-pošta, e-poruka, e-adresa S; *donor* – darivatelj S; *futsal* – mali nogomet S; *header* – zaglavlje; *jackpot* – glavni zgoditak; *pacemaker* – srčani stimulator; *printer* – pisac; *remake* – prerad(b)a; *rent-a-car* – iznajmljivanje automobila; *revival* – oživljavanje; *software* – programska podrška; *stage* – pozornica; *summit* – sastanak na vrhu. (Jozić i dr. 2013: 67)

¹⁴ O odnosu pravopisa i nazivlja v. Hudeček, Mihaljević 2015².

vila. Kako bi se u potpunosti izišlo ususret korisniku, daju se i savjeti koji nisu pravopisni, a koji se odnosi i na preuzimanje engleskih naziva, npr.:

Riječ *futsal* nastala je kraćenjem portugalske sveze *futebol de salão* ili španjolske *fútbol de salón* / *fútbol sala* te u posljednje vrijeme sve češće istiskuje hrvatski naziv *mali nogomet* iako se u Hrvatskoj igra Hrvatska malonogometna liga, a po čitavoj Hrvatskoj djeluju županijska povjerenstva za mali nogomet. Današnja se hrvatska futsal reprezentacija sve do 2010. nazivala isključivo hrvatskom malonogometnom reprezentacijom, pa dvostruki naziv stvara nepotrebnu zbrku. Ne treba mijenjati stariji, ustaljeni i domaći naziv *mali nogomet* od kojega je lako tvoriti i druge riječi, npr. *malonogometaš*, *malonogometni*, novim i stranim nazivom *futsal* koji stvara poteškoće u tvorbi, npr. *futsal-representacija*. Obično se razlikovanje naziva *futsal* i *mali nogomet* opravdava drukčijim pravilima igre, no pravila se mijenjaju u svim sportovima, ali zbog toga nitko ne mijenja naziv sporta.

Engleskom nazivu *e-mail* u hrvatskome jeziku ovisno o kontekstu odgovaraju ovi nazivi:

e-pošta ‘popularan način prenošenja poruka računalnim sustavom’, npr. *U našoj tvrtki svi imaju e-poštu.*

e-poruka ‘poruka prenesena e-poštom’, npr. *Poslao mi je deset e-poruka.*

e-adresa ‘adresa elektroničke pošte’, npr. *Dajte mi svoju e-adresu.*

U ovome ćemo se radu dalje usredotočiti na četiri problema povezana s anglicizmima u nazivlju: pokrate, lažne prijatelje, kružno posuđivanje te sintaktičko posuđivanje.

2. Pokrate

S pokratama koje u hrvatsko nazivlje dolaze iz engleskoga moguće je troje:

1. prevesti engleski naziv i načiniti pokratu prema hrvatskome nazivu, npr. *BP* (business developer) > *PP* (prodajni predstavnik), *CSR* (corporate social responsibility) > *DOP* (društvena odgovornost poduzeća), *DNA* (deoxyribonucleic acid) > *DNK* (deoksiribonukleinska kiselina), *GSP* (gross domestic product) > *BDP* (bruto domaći proizvod), *Hp* (horse power) > *KS* (konjska snaga), *IFF* (if and only if) > *AKKO* (ako i samo ako), *SME* (small and medium-sized enterprise) > *MSP* (malo i srednje poduzetništvo) (to se čini tamo gdje već postoji pokrata u hrvatskome ili tamo gdje je ta pokrata zaista nužna). Posebna su skupina brojne pokrate načinjene prema engleskome nazivu, a koje su iste kao pokrate koje bi se mogle izvesti iz hrvatskoga naziva te se iste pokrate upotrebljavaju i u engleskome i u hrvatskome, npr. pokrata je za *amiotrofična lateralna skleroza* (amyotrophic lateral sclerosis) i u engleskome i u hrvatskome *ALS*, za *amplitudna modulacija*

(amplitude modulation) i u engleskome i u hrvatskome *AM*, za *analitička elektronska mikroskopija* (analytical electron microscopy) i u engleskome i u hrvatskome je *AEM* itd.

2. prevesti engleski naziv i ne upotrebljavati pokratu, npr. *AAS* (anabolic steroid, anabolic-androgen steroid) > anabolički steroid, *AGN* (active galactic nucleus) > aktivna galaksijska jezgra, *CV* > životopis

3. upotrebljavati englesku pokratu, npr. *PR* (public relations; odnosi s javnošću – ta je pokrata još uvijek u struci u pretežitijoj uporabi, ali uz nju se počinje upotrebljavati i hrvatska pokrata *OSJ*, kojoj bi svakako valjalo dati prednost), *AMR* (average minute rating, gledanost u općoj populaciji), *HD* (high density, visoka razlučivost), *DVB-T* (Digital Video Broadcasting – Terrestrial, digitalna zemaljska televizija).

Pri uspostavi hrvatskoga nazivlja, tj. pri odlučivanju o tome kojemu od naziva u sinonimnome nizu dati prednost, trebalo bi uzeti u obzir i činjenicu od koje ga je naziva uobičajena pokrata. Npr. u paru *pretražna transmisijaska elektronska mikroskopija – skenirajuća transmisijaska elektronska mikroskopija* u obzir bi trebalo uzeti i činjenicu da je i u hrvatskome u uporabi pokrata *STEM* (prema *scanning transmission electron microscopy*) te da preporučeni naziv gubi vezu s pokratom. Tu činjenicu, naravno, treba promatrati u cijelom opsegu kohiponimnih odnosa u koje ulazi naziv o kojemu je riječ te s obzirom na to i donijeti odluku o preporučenom nazivu.

I za pokrate vrijedi načelo koje vrijedi za nazive: treba izbjegavati da dva ili više naziva u istoj struci imaju istu pokratu. U redu je što je pokrata *LCD* koja se upotrebljava i u hrvatskome pokrata i u matematici od *least common denominator*, *lowest common denominator* (najmanji zajednički nazivnik) i u tehnici od *liquid crystal display* (zaslon s tekućim kristalima), ali iste pokrate različitih naziva u jednoj struci potencijalno otežavaju sporazumijevanje, npr. *DOP* (društveno odgovorno poslovanje i društvena odgovornost poduzeća), *DO* (državno odvjetnik i državno odvjetništvo), *MSP* (malo i srednje poduzetništvo i mala i srednja poduzeća). I kad je riječ o pokratama treba, kao i kad je riječ o nazivima, voditi računa o višeznačnosti (koja se ostvaruje unutar jedne struke i nepoželjna) i višesmislenosti (koja se ostvaruje između naziva ili pokrata koji pripadaju različitim strukama i koja nije nepoželjna jer ne prouzročuje zabunu).

3. Lažni prijatelji

U hrvatskome se nazivlju pojavljuju lažni prijatelji engleskih naziva¹⁵. Nazivi *komunikacija* (u značenju vrste dokumenta ili u značenju reklamnoga oglasa) i

¹⁵ Naziv *lažni prijatelji* u ovome se radu upotrebljava u skladu s odredbom danom u Lewis 2016: 1: „Lažni su prijatelji parovi leksema iz dvaju jezika, oblikom jednaki ili slični, a značenjski

politika (u značenju vrste dokumenta) ušli su u hrvatski jezik kao lažni prijatelji, ali su u njemu prihvaćeni te su hrvatske riječi *politika* i *komunikacija* proširile svoja značenja.

Lažni su englesko-hrvatski prijatelji u hrvatskome nazivlju, primjerice, *trainer* – *trener* (u značenju ‘voditelj radionice, voditelj izobrazbe’), *training* (u značenju ‘radionica/izobrazba’), *location* – *lokacija* (u značenju ‘podružnica’), *execution* – *egzekucija* (u značenju ‘prodajna izvedba, prodaja’), *carbonized* – *karboniziran*, npr. *karbonizirani napitak*, *karbonizirana voda* (u značenju ‘napitak/voda koji/koja sadržava ugljikov dioksid, gazirana voda / gazirani napitak’), *carbonization* – *karbonizacija* (u značenju ‘dodavanje ugljikova dioksida u vodu ili napitak, gaziranje’), *mandatory* – *mandatoran* (u značenju ‘obvezatan’, npr. *mandatorni udio (biogoriva)*, *mandatorno postupanje*), *crime scene* – *scena zločina* (u značenju ‘mjesto zločina’), *scena* (u značenju ‘prikaz na zaslonu’), *aplication* – *aplikacija* (u značenju ‘prijava’), *to aplicate* – *aplicirati* (u značenju ‘prijaviti se’), *orthodox* – *ortodoksni* (u značenju ‘pravoslavni’, npr. *ortodoksni vjernici*), *social* – *socijalni* (u značenju ‘društveni’, npr. *socijalni kapital*, *socijalna uključenost/isključenost*, *socijalni konstrukt*, *socijalni konstruktivizam*, *socijalna mreža*), *linguistic* – *lingvistički* (u značenju ‘jezični’, npr. *lingvistička kompetencija*), *instantni* (u značenju ‘trenutačni’), *civil* – *civilni* (u značenju ‘građanski’, npr. *civilno društvo*), *global* – *globalni* (u značenju ‘opći, svjetski’) ili *visibility* – *vidljivost* (u značenju ‘prepoznatljivost’).

4. Kružno posuđivanje

U hrvatskome je nazivlju potvrđeno i kružno posuđivanje naziva pri kojemu se kao jezik posrednik najčešće pojavljuje engleski. U daljnjemu se tekstu navodi nekoliko primjera.

Hrvatski internacionalizam *donator* nastao je od latinskoga glagola *donare* ‘darovati’. Od istoga je latinskoga glagola nastao i engleski internacionalizam i anglizam *donor*. Riječ *donator* obuhvaća sva značenja hrvatske riječi *darivatelj*, a *donor* se u pravilu upotrebljava kao medicinski naziv i označuje osobu koja daruje organe, tkiva ili koštano srž. U skladu s terminološkim načelima riječima iz klasičnih jezika, dakle latinskoga i grčkoga, treba dati prednost pred anglicizmima, galicizmima, germanizmima itd. te bi stoga riječ *donator* trebala i u medicinskome nazivlju imati prednost pred riječju *donor*. Temeljem načela da hrvatski naziv ima prednost pred stranim, prednost bi trebao imati hrvatski naziv *darivatelj*:

različiti... razlika u značenju prouzrokuje nesporazume i pogreške pri prevodenju ili usmenoj komunikaciji jer se pretpostavlja da izrazna jednakost/sličnost između leksičkih jedinica polaznoga i ciljnoga jezika podrazumijeva i sadržajnu jednakost/sličnost.”

donor bubrega > donator bubrega > darivatelj bubrega
donor krvi > donator krvi > darivatelj krvi
donorska kartica > donatorska kartica > darivateljska kartica
donorska mreža > donatorska mreža > darivateljska mreža.

Naziv *donor* i fizički je naziv koji označuje atom koji dodavanjem čistom poluvodiču stvara vodljivost n-tipa te kemijski naziv, npr. *donor elektrona*. U oba slučaja prednost bi trebalo dati hrvatskome nazivu *darivatelj* ili barem hrvatskomu internacionalizmu *donator*.

Internacionalizmi poput *rezonacija* i *referencija* ušli su u hrvatski standardni jezik, pa onda i u njegovo stručno nazivlje. Unatoč tomu i nakon toga u hrvatski se pod utjecajem engleskoga (*resonance, reference*) posuđuje i lik *rezonanca* i *referenca* koji nije u skladu s pravilima hrvatskoga standardnoga jezika i koji ne bi trebalo upotrebljavati u nazivlju (*magnetna rezonanca > magnetna rezonancija, električna rezonanca > električna rezonancija*).

Primjer je kružnoga posuđivanja i uporaba prefiksoida *cyber-* umjesto prefiksoida *kiber*. Prefiksoid *kiber-* potvrđen je još davno u hrvatskoj riječi *kibernetika*, ali se unatoč tomu upotrebljavaju i nazivi poput *cyber(-)sigurnost, cyber(-)prostor, cyber(-)napad, cyber(-)kriminal*. Izrazitu prednost treba dati nazivima *kibersigurnost, kiberkriminal, kiberprostor* i *kibernapad*. Pogrešno su tvoreni (a razmjerno česti) nazivi *kibernetička sigurnost, kibernetički kriminal, kibernetički prostor* i *kibernetički napad* jer prefiksoid *cyber-* nema značenje 'koji se odnosi na kibernetiku' koje ima pridjev *kibernetički*.

Važno je načelo jezičnoga normiranja da se pri jezičnomu posuđivanju iz stranoga jezika uzima samo osnovna riječ, a da se pridjevi u njemu tvore s pomoću tvorbenih pravila koja vrijede za hrvatski standardni jezik. U hrvatski su jezik primjerice posuđeni nazivi *bakterija, dijeta, institucija, korporacija, kultura, multimediji, preferencija, rekreacija, struktura, tekst, virus*. Od njih izvedeni pridjevi glase *bakterijski, dijetni, institucijski, korporacijski, kulturni, multimedijски, preferencijski, regulativni, rekereacijski, strukturalni, tekstni, virusni*. Iz engleskoga jezika kružnim se posuđivanjem preuzimaju i pridjevi *bakterijalni, dijetalni, institucionalni, korporativni, kulturalni, multimedijalni, preferencijalni, regulatorni, rekreativni, strukturalni, tekstualni, viralni* istoga značenja kao i hrvatskom tvorbom izvedeni pridjevi, i to najčešće u nazivima, npr. *dijetalni proizvod, korporativni pravnik, kulturalni materijalizam, preferencijalno glasovanje, regulatorna agencija, rekreativno skijanje, strukturalna analiza, tekstualna analiza, viralni marketing* itd. preporučeni bi nazivi u skladu s pravilom terminološkoga normiranja na temelju kojega se prednost daje nazivu tvorenu u skladu s pravilima hrvatskoga standardnoga jezika, pa tako i hrvatske tvorbe trebali glasiti *dijetni proizvod, korporacijski pravnik, kulturni materijalizam, preferencijsko glasovanje, regulatorna agencija, rekreativno skijanje, strukturalna analiza, tekstualna analiza, viralni marketing* itd.

5. Sintaktičke posuđenice

U nazivima je često kalkiranje iz engleskoga te tako nastaju prevedenice tipičnoga engleskoga ustrojstva poput *aproksimalni plak indeks*, *blok kopolimer* ili *stereoblok polimer*, *elektron donor* (prema *block copolymer*, *stereoblock polymer*, *electron donor*). Ti se nazivi (s nesklonjivom apozicijom/atributom) ne uklapaju u sintaktički sustav hrvatskoga jezika. U njemu bi svakako prednost trebalo dati nazivima sa sklonjivim pridjevnim atributom ili imeničkim atributom, npr: *aproksimalni indeks plaka*, *blokni kopolimer*, *stereoblokni polimer*, *donator/darivatelj elektrona*. Minimalni bi zahtjev trebao biti, ne žele li se stručnjaci odreći takvih naziva (u skladu s načelom da prednost ima potvrđeniji i u struci prihvaćeniji naziv) da se između takve nesklonjive apozicije i imenice piše spojnica te dobije polysloženica (*aproksimalni plak-indeks*, *blok-kopolimer* ili *stereoblok-polimeri*, *elektron-donor*), odnosno da se ne tvore višerječni nazivi koji nisu u skladu sa sintaksom hrvatskoga standardnoga jezika.

U nazivlje se posuđuju i valencijski modeli te se npr. komunikološki nazivi *komunicirati*, *kontaktirati* i *raspravljati* često upotrebljavaju s dopunom kakvu imaju u engleskome (dopunom u akuzativu). Tu je također riječ o sintaktičkome posuđivanju

LITERATURA

- Barbarić 2015: Vuk-Tadija Barbarić, *Kad engleski nije komad torte*, Hrvatski jezik 2/4: 30–33.
- Drljača 2006: Branka Drljača, Anglizmi u ekonomskome nazivlju hrvatskoga jezika i standardno-jezična norma. *Fluminensia* 18/1: 245–254.
- Fischer 2008: Roswitha Fischer, *Anglicisms in Europe: Linguistic Diversity in a Global Context*, Cambridge Scholars Publishing.
- Filipović 1990: Rudolf Filipović, *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo, razvoj, značenje*, Zagreb: JAZU – Školska knjiga
- Halonja 2014¹: Antun Halonja, *Gadgeti i widgeti: pametne sprave i male aplikacije*, Hrvatski jezik 1/4: 25–27
- Halonja 2014²: Antun Halonja, Između računalnoga nazivlja i žargona, *Hrvatski jezik* 1/1: 25–29
- Halonja 2014³: Antun Halonja, Umjereno oblačno računalstvo, *Hrvatski jezik* 1/3: 27–29
- Halonja 2015: Antun Halonja, Anarhija u kiberprostoru. *Hrvatski jezik* 2/1: 21–22
- Halonja, Hudeček 2014: Antun Halonja, Lana Hudeček, Pokloni mi svoj selfie, *Hrvatski jezik* 1/2: 25–27
- Halonja, Mihaljević 2012: Antun Halonja, Milica Mihaljević, *Od računalnoga žargona do računalnoga nazivlja*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- Hudeček 2016: Lana Hudeček, Je li agencija regulatorna ili regulativna?, *Hrvatski jezik* 3/2: 26–28
- Hudeček, Mihaljević 2012: Lana Hudeček, Milica Mihaljević, *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

- Hudeček, Mihaljević 2015¹: Lana Hudeček, Milica Mihaljević, Anglizmi na stand-byu, *Hrvatski jezik* 2/2: 1–11
- Hudeček, Mihaljević 2015²: Lana Hudeček, Milica Mihaljević, Orthographic manual and Standardization of Terminology. *Terminologični visnik* 3(1): 36–53.
- Lewis 2015: Kristian Lewis, Sprijateljite se s lažnim prijateljima, *Hrvatski jezik* 2/3: 1–5.
- Lewis 2016: Kristian Lewis *Lažni prijatelji*, Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Liermann-Zeljak 2013: Yvonne Liermann-Zeljak, Anglicisms in Electrical Engineering Terminology. *International journal of electrical and computer engineering systems*, 4/2: 43.–53.
- Lipošinović 2014: Marita Lipošinović, Kerniranje porodice fontova ili o nazivlju grafičkoga dizajna, *Hrvatski jezik* 4: 1–8.
- Mihaljević, Stančić, Mihaljević 2015: Marta Mihaljević, Hrvoje Stančić, Milica Mihaljević, *Arhivistički rječnik: englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski*, Zagreb: Zavod za informacijske studije.
- Mrčela, Lewis 2016: Marin Mrčela, Kristian Lewis, *Pravno nazivlje i hrvatski jezik*, Zagreb: Udruga hrvatskih sudaca.
- Onysko 2006: Alexander Onysko, Anglicisms in German: Borrowing, Lexical Productivity, and Written Codeswitching, Berlin New York de Gruyter.
- Popović, Tonejc, Mihaljević 2014: Stanko Popović, Antun Tonejc, Milica Mihaljević, *Rječnik kristalografije, fizike kondenzirane tvari i fizike materijala*, Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Vekić, Mihaljević 2014: Marija Vekić, Milica Mihaljević, Obrazovanje pod pritiskom polisemije i sinonimije. *Hrvatski jezik* 1/3: 1–10.

IZVORI

bolje.hr

pravopis.hr

struna.ihjj.hr

Hrvatsko brodogradarstvo nazivlje: <http://struna.ihjj.hr/v4/uploads/10353159d14d76b.pdf>

Hrvatsko stomatološko nazivlje: <http://struna.ihjj.hr/v4/uploads/dd88e16c7e03991.pdf>

Hrvatsko matematičko nazivlje: <http://struna.ihjj.hr/v4/uploads/aec254f0053c22e.pdf>

Hrvatsko nazivlje u fizici: <http://struna.ihjj.hr/v4/uploads/7b769aa1421ba87.pdf>

Hrvatsko građevinsko nazivlje: <http://struna.ihjj.hr/v4/uploads/3a5d6e6e3c83268.pdf>

Lana Hudeček

ANGLICISMS IN CROATIAN TERMINOLOGY

Summary

The author analyses the position of anglicisms in Croatian terminology. The paper focuses on the standardization of terminology and the adaptation of English abbreviations, circular loanwords, false friends and syntactic loans.

Keywords: Croatian terminology, anglicisms, loanwords, standardization of terminology, abbreviations, false friends, circular loanwords